VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
ELEKTROS SKYRIUS

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas
Komisijos narys
Renatas Pocius
Komisijos pirmininkė
Inga Žilienė

2018-10-25

PAŽYMA
DĖL UAB „LIETUVOS ENERGIJOS TIEKIMAS“ ELEKTROS ENERGIJOS VISUOMENINĖS KAINOS VIRŠUTINĖS RIBOS 2019 METAMS NUSTATYMO BUITINIAMS VARTOTOJAMS, PERKANTIEMS ELEKTROS ENERGIJĄ IŠ VIDUTINĖS IR ŽEMOS ĮTAMPOS TINKLŲ

2018 m. spalio 25 d. Nr. O5E-283
Vilnius

1. Bendrosios nuostatos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 2 dalimi bei Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika), kiekvienais metais nustatomos visuomeninių kainų viršutinės ribos, įvertinant patvirtintas paslaugų kainų viršutines ribas bei visuomeninio tiekėjo apskaičiuotą elektros energijos įsigijimo kainą. Pagal Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio 2 dalį nuo 2013 m. sausio 1 d. visuomeniniais tarifais elektros energiją gali pirkti tik buitiniai vartotojai ir socialiai pažeidžiami vartotojai ar jų grupės.

2. Visuomeninių kainų viršutinių ribų 2019 metams nustatymas

Pagal Metodikos 107 punktą, visuomeninės kainos viršutinė riba susideda iš elektros energijos įsigijimo kainos, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) kainos, sisteminių paslaugų kainos, visuomeninio tiekimo paslaugos kainos viršutinės ribos bei elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų kainų viršutinių ribų.

Pažymėtina, jog AB „Energijos skirstymo operatorius“, atsižvelgdama į ankstesniais metais vykusių posėdžių, nustatant elektros energijos kainų dedamąsias ir tarifų planus, metu išsakytus pastebėjimus bei verslo klientus atstovaujančių asociacijų siūlymus dėl būtinybės labiau diferencijuoti kainas, atsižvelgiant į neproporcingai nustatomus elektros energijos persiuntimo tarifus tarp vidutinės ir žemosios įtampos vartotojų, 2018 m. spalio 22 d. raštu Nr. 18KR-SD-5738 „Dėl elektros energijos persiuntimo paslaugų kainų diferencijavimo 2019 metams“ (reg. Nr. R1-9388; toliau – Raštas I), pateikė prašymą, jog nustatant Bendrovės elektros energijos visuomeninės kainos

viršutines ribas 2019 metams, skirstymo paslaugos vidutinėje įtampoje kaina vidutinės įtampos vartotojų objektams būtų 10 proc. mažinama (t. y. siektų 90 proc. Komisijos nustatytos vidutinės įtampos kainos viršutinės ribos) ir dėl to atitinkamai nesurinktų pajamų dydžiu būtų didinama skirstymo paslaugos vidutinėje įtampoje kaina žemos įtampos vartotojų objektams.

2.1. Elektros energijos įsigijimo kainos nustatymas

UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ (toliau – Bendrovė) 2018 m. spalio 23 d. raštu Nr. LDT-SD-2018/411 „Dėl UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ elektros energijos įsigijimo kainos 2019 metams“ (reg. Nr. R1-9434; toliau – Raštas II) pateikė elektros energijos įsigijimo kainą 2019 metams bei įsigijimo kainos faktinius duomenis už 2017 metus bei 2018 metų 1-9 mėnesius. Bendrovės teikiama elektros energijos įsigijimo kaina 2019 metams yra 4,772 ct/kWh (įskaitant elektros energijos balansavimo kainą 0,18 ct/kWh).

Bendrovė Rašte II nurodė, jog vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 12, 15, 23, 38, 39, 39-1, 40, 41, 43, 44, 46, 51, 58, 61, 67, 68, 69, 74, 75, 75-2 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 74-1 straipsniu įstatymo 14 straipsniu, nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybą vykdo nebe visuomeninis tiekėjas, o skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, todėl Bendrovė 2019 m. iš atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių gamintojų pirkti elektros energijos nenumato. Bendrovė Rašte I nurodė, jog visą elektros energiją pirks tik Nord Pool (toliau – NP) biržoje.

Bendrovės pateiktas prognozuojamas elektros energijos kiekis, kuris 2019 metais bus supirktas NP biržoje – **2 862 GWh**. Bendrovės 2019 metais prognozuojama kaina perkant elektros energiją biržoje 4,592 ct/kWh. Prognozuojamą kainą Bendrovė apskaičiuoja remiantis 2017 m. spalio–gruodžio mėn. ir 2018 m. sausio–rugsėjo mėn. faktiniais valandinių elektros energijos kainų NP biržos Lietuvos kainų zonoje duomenimis, o suplanuotas Bendrovės klientų elektros energijos poreikis 2019 metams atitinka Komisijos 2018 m. spalio 17 d. pažymoje Nr. O5E-265 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės „Lietuvos energijos tiekimas“ elektros energijos visuomeninio tiekimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo“ nurodytą planuojamą patiekti elektros energijos kiekį. Įvertinus tai, kad visas elektros energijos poreikis užtikrinamas perkant elektros energiją NP biržoje, Bendrovės teikiama 2019 m. elektros energijos įsigijimo kaina 4,772 ct/kWh.

Visuomeninio tiekėjo elektros energijos įsigijimo kaina apskaičiuojama pagal Metodikos 7 priedą. Komisija, įvertinusi elektros energijos kainų dinamikos tendenciją į ateitį ir elektros energijos kainas, fiksuojamas ateities sandoriams vidaus rinkoje, bei atsižvelgusi į kitas žinomas aplinkybes, galinčias daryti įtaką elektros energijos kainai, 2018 m. spalio 15 d. nutarimu Nr. O3E-316 „Dėl elektros energijos rinkos kainos 2019 metams nustatymo“ nustatė elektros energijos rinkos kainą 2019 metams lygią 4,348 ct/kWh. Vadovaujantis Metodikos 111^1 punktu, balansavimo energijos kaina nustatoma lygi 0,174 ct/kWh arba 4,0 proc. visų elektros energijos įsigijimo sąnaudų.

Vadovaujantis Metodikos 110 punktu, rinkos sąlygomis, susiformavusiomis elektros energijos įsigijimo sąnaudomis laikomos sąnaudos, kurios būtų patirtos elektros energiją įsigyjant elektros energijos biržoje, įskaitant visus mokesčius, kurie yra būtini perkant elektros energiją biržoje, todėl nustatant įsigijimo kainos sąnaudas papildomai yra įvertinami biržos mokesčiai – 149 642 Eur.

Pažymėtina, jog Bendrovė Rašte II pateikė informaciją, kad 2017 metais gavo 7 763 tūkst. Eur daugiau pajamų nei buvo patirtos faktinės elektros energijos įsigijimo išlaidos, todėl atitinkama suma turėtų būti mažinamos 2019 m. Bendrovės elektros energijos įsigijimo sąnaudos. Atsižvelgiant į tai, kad Rašte II Bendrovė nurodė, jog per 2018 metų 1–9 mėnesius jau susidarė 21 mln. Eur nepadengtų elektros energijos įsigijimo sąnaudų ir įvertinus tai, kad 2018 metais prognozuojamas reikšmingas nesurinktų pajamų dydis bus vertinamas skaičiuojant 2020 m. įsigijimo kainą bei siekiant išlaikyti visuomeninių elektros energijos kainų lygio stabilumą, Elektros skyrius siūlo susidariusį 7 763 tūkst. Eur viršpelnį už 2017 m. sudengti su tokia pačia dalimi 2018 m. prognozuojamų nepadengti įsigijimo sąnaudų.

Bendrovės ir Elektros skyriaus teikiami 2019 m. elektros energijos įsigijimo kainos skaičiavimai pateikti 1 lentelėje. Elektros skyrius siūlo, atsižvelgiant į Komisijos nustatytą rinkos kainą 2019 m. bei balansavimo elektros energijos kainą, Komisijai nustatyti elektros energijos įsigijimo kainą 2019 metams lygią **4,527 ct/kWh**.

1 lentelė. 2019 m. elektros energijos įsigijimo kainos skaičiavimas

	Kiekis, GWh	Kaina ct/kWh		Sąnaudos tūkst. Eur	
		Bendrovės teikimas	Elektros skyriaus teikimas	Bendrovės teikimas	Elektros skyriaus teikimas
AEI gamintojai	–	–	–	–	–
Elektros Birža (NP)	2 861,78	4,587	**4,348**	131 268	124 430
Biržos mokesčiai	–	–	–	150	150
Visi šaltiniai 2018 m.	2 861,78	4,592	**4,353**	131 418	124 580
Elektros energijos vartojimo balansavimas	–	0,180	**0,174**	5 151	4 983
Elektros energijos įsigijimo prognozuotų ir faktinių sąnaudų korekcija už 2017 m.	–	–	**–**	-7 763	-7 763
Elektros energijos įsigijimo prognozuotų ir faktinių sąnaudų korekcija už dalį 2018 m.	–	–	–	7 763	7 763
Elektros energijos įsigijimo kaina	–	4,772	**4,527**	136 569	129 563

2.2. Visuomeninės kainos viršutinės ribos perskaičiavimas

Vadovaujantis Metodikos 107 punktu, kiti visuomeninės kainos viršutinę ribą sudarantys komponentai:

- Komisijos 2018 m. spalio 25 d. pažymoje Nr. O5E- „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų ir kainos 2019 metams nustatymo“ siūloma nustatyti VIAP kainą 2019 metams lygią **0,884 ct/kWh**.
- Komisijos 2018 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. O3E-343 „Dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos 2019 metams nustatymo“ nustatyta sisteminių paslaugų kaina 2019 metams lygi **0,615 ct/kWh**.
- Komisijos 2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. O3E-335 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės „Lietuvos energijos tiekimas“ elektros energijos visuomeninio tiekimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo“ nustatyta elektros energijos visuomeninio tiekimo paslaugos kainos viršutinė riba 2019 metams lygi **0,281 ct/kWh**.
- Komisijos 2018 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. O3E-300 „Dėl LITGRID AB perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo“ nustatyta perdavimo paslaugos kainos viršutinė riba 2019 metams lygi **0,658 ct/kWh**.
- Komisijos 2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. O3E-334 „Dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ skirstymo paslaugų vidutinės ir žemos įtampos tinklais kainų viršutinių ribų 2019 metams perskaičiavimo“ nustatyta skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais kainos viršutinė riba 2019 metams – 0,862 ct/kWh, skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais kainos viršutinė riba 2019 metams – 1,871 ct/kWh. Atsižvelgiant į AB „Energijos skirstymo operatorius“

Raštu I pateiktą informaciją, skaičiuojant visuomeninę kainą naudojama elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais vidutinės įtampos vartotojų objektams diferencijuota kainos viršutinė riba 2019 metams lygi **0,776 ct/kWh**, o elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais žemos įtampos vartotojų objektams diferencijuota kainos viršutinė riba 2019 metams – **0,901 ct/kWh**. Atkreiptinas dėmesys, kad elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais vidutinės įtampos vartotojų objektams ir žemos įtampos vartotojų objektams diferencijuotų kainų viršutinių ribų 2019 metams svertinis vidurkis (0,862 ct/kWh) neviršija Komisijos nustatytos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais kainos viršutinės ribos 2019 metams. Taip pat Metodikos 107 punktu numatoma, jog, skaičiuojant visuomeninės kainos viršutinę ribą, elektros energijos skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais kainos viršutinė riba skaičiuojama įvertinant skirstymo paslaugos teikimo sąnaudų priskyrimo buitiniams vartotojams koeficientą, kurio reikšmė iki 2020 m. nuosekliai didinama iki 1,3 ir, siekiant tolygaus įvertinimo, 2019 metams nustatoma 1,3 (2018 m. buvo nustatytas 1,25, 2017 m. nustatyta – 1,20, 2016 m. II pusm. nustatyta – 1,15). Įvertinus šį koeficientą, skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais kainos viršutinė riba 2018 metams – **2,432 ct/kWh**.

Atsižvelgiant į tai, perskaičiuota visuomeninė kainos viršutinė riba 2019 metams buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš vidutinės įtampos tinklų lygi:

4,527 + 0,884 + 0,615 + 0,281 + 0,658 + 0,776 = **7,741 ct/kWh** (be PVM).

Visuomeninė kainos viršutinė riba buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš žemos įtampos tinklų lygi:

4,527 + 0,884 + 0,615 + 0,281 + 0,658 + 0,901+ 2,432 = **10,298 ct/kWh** (be PVM).

1 pav. Visuomeninės elektros energijos kainos viršutinės ribos buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš vidutinės įtampos tinklų dinamika 2015–2019 metais

2 pav. Visuomeninės elektros energijos kainos viršutinės ribos buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš žemos įtampos tinklų dinamika 2015–2019 metais

3. Baigiamosios nuostatos

Elektros skyrius siūlo Komisijai pritarti pateiktam nutarimo projektui, kuriame visuomeninės kainos viršutinė riba 2019 metams buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš vidutinės įtampos tinklų nustatoma 7,741 ct/kWh (be PVM) arba 1,021 ct/kWh (15,20 proc.) didesnė nei 2018 m., perkantiems elektros energiją iš žemos įtampos tinklų, nustatoma 10,298 ct/kWh (be PVM), arba 1,317 ct/kWh (14,67 proc.) didesnė nei 2018 m.

PRIDEDAMA. Nutarimo „Dėl UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ elektros energijos visuomeninės kainos viršutinės ribos 2019 metams nustatymo buitiniams vartotojams, perkantiems elektros energiją iš vidutinės ir žemos įtampos tinklų“ projektas, 1 lapas.

Dujų ir elektros departamento
Elektros skyriaus vyresn. specialistė Milda Budreckaitė

Į posėdį kviečiami:
1. Energetikos ministerijos atstovai;
2. Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovai;
3. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovai;
4. AB „Energijos skirstymo operatorius“ atstovai.